

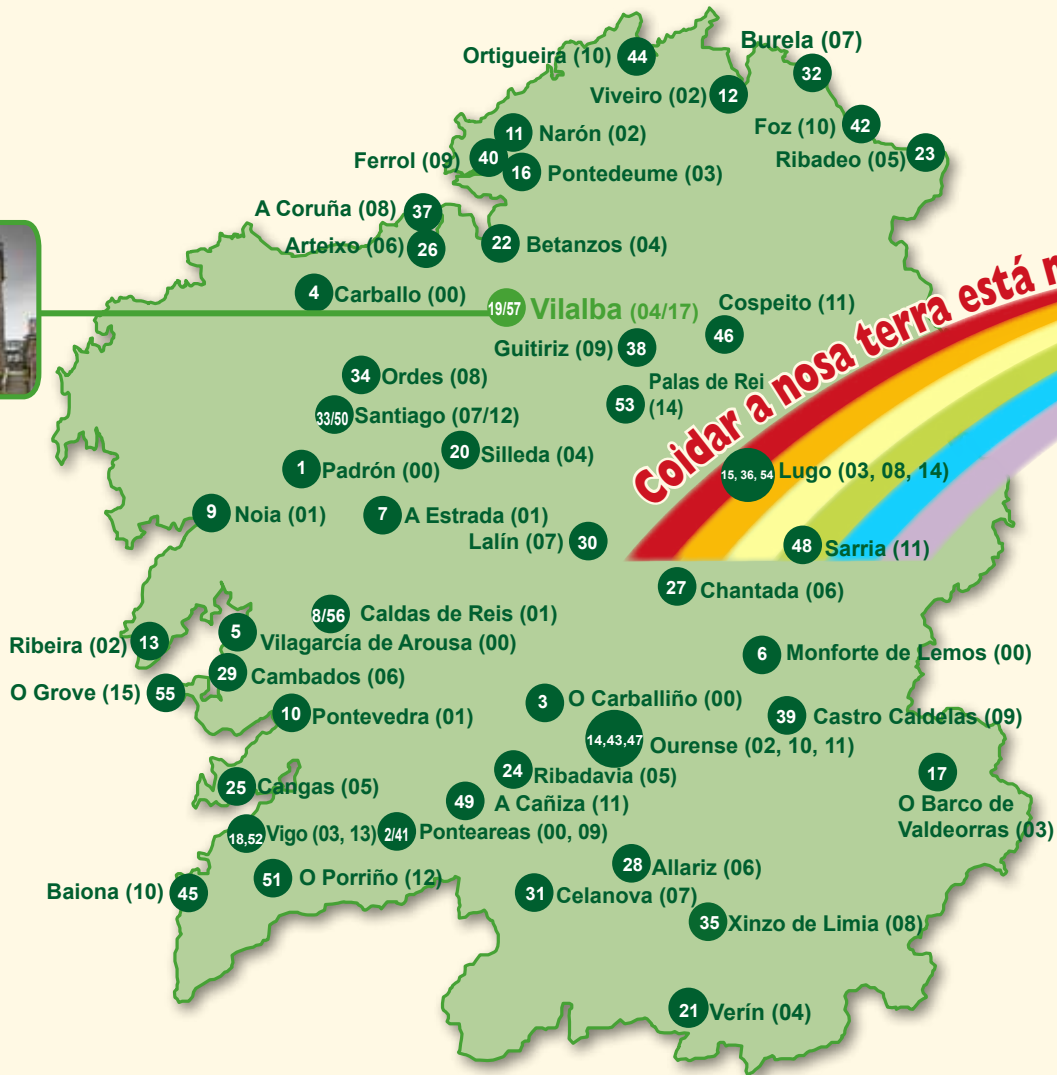

II CONGRESO LUCENSE DE MEDIO AMBIENTE

LVII Curso de Saúde Ambiental

PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2020

Vilalba (Lugo), 20-23 marzo 2017

Sede anfitriona

Patrocinadores

Director académico e científico

Prof. Dr. Francisco Peña

Presentación

“Pensar globalmente, actuar localmente”

“O medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir emprego, saúde e benestar á poboación”

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico. A industrialización e a urbanización modificaron o medio ambiente e orixinaron problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e o cambio climático, a destrución da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de todos os recursos (aire, auga, solo, clima, especies de flora e fauna, alimentos, materias primas, hábitat, patrimonio natural e cultural) que condicionan e sustentan a vida. As interrelacións entre os diversos recursos e a súa xestión fan cada vez máis necesaria a posta en marcha de estratexias globais, entre as que ocupa un papel fundamental o principio de prevención, xa que máis vale previr que curar.

A forte conexión entre medio ambiente e saúde recoñeceuse expresamente na 3.ª Conferencia Ministerial do Medio Ambiente e a Saúde (Londres, 1999). O Cume da Terra de Río de Xaneiro (1992), a Conferencia de NNUU sobre Medio Ambiente e Desenvolvemento de Johannesburgo (2002) e Río+20 (2012), acuñaron a idea de desenvolvemento sostible, que expresa a imposibilidade dun desenvolvemento sen contar co medio ambiente (a protección do medio ambiente e o desenvolvemento económico e social son tres piares inseparables do desenvolvemento sostible). O VII Programa Comunitario de Acción en materia de Medio Ambiente 2014-2020 (7° PMA), resume os obxectivos prioritarios da política de medio ambiente da UE hasta 2020 e introduce una visión a longo prazo para 2050 con el fin de abordar los problemas principales de carácter ambiental. Se basa na creencia de que a prosperidade económica e o benestar dos cidadáns europeos dependen do estado de saúde do seu capital natural. No título: “Vivir ben, respetando os límites do noso planeta”, o VII PMA recolle desafío de longo prazo antes de nós, así como o noso obxectivo. En términos económicos, vivir ben significa ter un traballo digno que nos proporcione ingresos suficientes, pero tamén ter acceso a bens e servizos. Desde o punto de vista físico, vivir ben, significa disfrutar dunha vida sana, sin enfermidades, tensións ni ruido, e ter acceso a aire e auga limpos. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ao ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integrar a política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección do contorno na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar as entidades locais e rexionais para acadar os obxectivos do desenvolvemento sostible, para o cal é necesario impulsar a posta en marcha de medidas de planificación e control do medio ambiente relacionadas cos aspectos sanitarios, xa que para resolver os problemas do medio ambiente, a saúde e o desenvolvemento sostible, é preciso chegar a un acordo e emprender accións non só a nivel nacional e internacional senón tamén a nivel subnacional e local. Na liña das políticas da OMS de propoñer ambientes saudables, e coa esperanza de concienciar os concellos galegos de asumiren esta filosofía na xestión dos aspectos ambientais da saúde e así poder contribuir ao desenvolvemento sostible de Galicia e mellorar as condicións de vida da cidadanía, púxose en marcha en Galicia no ano 2000, o **PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2020**, que contou cos parabéns do Dr. Agís Tsouros, coordinador no seu momento do proxecto “Healthy Cities” da Oficina Rexional para Europa da OMS, e desde o ano 2008 vén contando co valioso apoio e a participación activa da Dra. María Neira, director Department of Public Health and Environmental and Social Determinants da OMS. Esta iniciativa itinerante pioneira na Unión Europea, ten como obxectivos prioritarios a formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, ademais de foro de debate de todos os axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente e promover contornos saudables. A posta en marcha en Galicia deste Programa, no seu periplo itinerante por toda a xeografía galega o longo destes 17 anos, contou coa participación de 263 concellos (255 galegos, 2 madrileños, 2 leoneses, 1 asturiano e 3 portugueses), 5 entidades locais e rexionais portuguesas e **5.889** asistentes nas 56 edicións de Cursos de Saúde Ambiental realizados, o Simposio Internacional “Medio Ambiente y Salud: nuevos retos de futuro” en colaboración coa Fundación Ramón Areces (Santiago de Compostela, 2015), e o Cumio de Expertos en Medio Ambiente & Saúde (Pontearreas, 2016).

Precisamente, co fin de abordar e debater algúns dos problemas ambientais prioritarios e máis importantes que ten a civilización actual, co especial referencia á provincia de Lugo e á Comarca de Terra Chà organizase o **II CONGRESO LUCENSE DE MEDIO AMBIENTE - LVII CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL** que, deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente e na saúde, pretende converterse en foro de debate e estudo da situación ambiental de Galicia, co especial referencia á provincia de Lugo e á Comarca da Terra Chá, ademais de referencia ambiental durante esa semana e punto de encontro de ambientalistas e sanitarios, co obxectivo de contribuir a sentar as bases do desenvolvemento sostible de Galicia cara á saúde ambiental futura do planeta. Finalmente, cómpre destacar a necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, ecoloxistas, comunicadores, así como a participación activa dos cidadáns e cidadás en prol de conseguirmos un medio ambiente máis saudable e sostible para todas e todos os galegos/as, o mellor legado para xeracións vindeiras.

Prof. Dr. Francisco José Peña Castiñeira

Fundador Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2020

Director Cursos de Saúde Ambiental

www.medioambienteysalud.com

Programa

LUNS, 20 DE MARZO

16.00 h | Benvida aos congresistas: acreditación e entrega de documentos.

16.30 h | Acto inaugural do congreso a cargo de:

- D. Agustín Baamonde Díaz, alcalde de Vilalba.
- D. Alfredo García Rodríguez, presidente da FEGAMP.
- D.ª María Cruz Ferreira Costa, directora xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático (CMAeOT).
- D. Javier Domínguez Lino, presidente de Sogama.
- D. José Antonio Sánchez Loureda, delegado de Vendas e Operacións de Gas Natural Fenosa en Galicia e Asturias.
- D. Ángel Gómez Amorín, subdirector xeral da Consellería de Sanidade da Xunta de Galicia e vicepresidente da Sociedad Española de Sanidad Ambiental.
- D. Francisco Peña, director do congreso.

Entrega de recoñecementos do Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles a persoas relevantes do ámbito académico e científico, educativo, empresarial e das administracións públicas.

17.15 h | I Sesión plenaria: **“Concellos máis saudables e sostibles: novos retos na loita contra o cambio climático cara á saúde ambiental de Galicia e do planeta”**

Presidente: D.ª María Cruz Ferreira Costa
Directora xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático (CMAeOT).

Relatores:

“Programas de actuación en saúde ambiental da Consellería de Sanidade en Galicia”

D. Ángel Gómez Amorín

Subdirector xeral de Programas de Control de Riscos Ambientais para a Saúde da Dirección Xeral de Saúde Pública da Consellería de Sanidade da Xunta de Galicia. Vicepresidente da SESA.

“Sogama, garantía de futuro para a xestión sostible dos residuos urbanos en Galicia”

D. Javier Domínguez Lino

Presidente de Sogama. Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio da Xunta de Galicia.

“Plan de residuos da Xunta de Galicia”

D.ª Verónica Tellado Barcia

Subdirectora xeral de Residuos da Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio da Xunta de Galicia.

“O papel das empresas de servizos enerxéticos ante o reto ambiental de construír cidades máis ecolóxicas”

D. David Alejandro Pérez Rodríguez

Enxeñeiro de Camiños, Canais e Portos. Adxunto á Delegación de Vendas e Operacións de Gas Natural Fenosa en Galicia e Asturias.

“Experiencia de mobilidade sostible: 35.000 km en coche eléctrico polas estradas de Galicia”

Prof. Dr. D. Francisco Silva Castaño

Delegado de Iberdrola en Galicia. Doutor Enxeñeiro de Minas pola UPM. Máster of Science (Massachusetts Institute of Technology, MIT). Profesor de Enxeñaría Ambiental na UDC durante 14 anos.

“Rede de calidade do aire en Galicia”

D.ª Núria Gallego Fernández

Responsable da Rede de Calidade do Aire de Galicia).

“Cambio climático e saúde”

Prof. Dr. D. José Vicente Martí Boscà

Xefe da Unidade de Sanidade Ambiental da Dirección Xeral de Saúde Pública da Generalitat Valenciana. Profesor asociado de Saúde Pública da Universitat de Valencia. Director do libro: “Cambio Global España 2020/50. Cambio Climático y Salud”. Presidente honorario da Sociedad Española de Sanidad Ambiental.

“O cambio climático en Galicia: novos retos de futuro”

D.ª María Luz Macho Eiras

Subdirectora xeral de Meteoroloxía e Investigación da Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio da Xunta de Galicia.

MARTES, 21 DE MARZO

10.00-14.00 h | VISITAS PRÁCTICAS GUIADAS:

- ETAP e EDAR municipais de Vilalba.
- Paseo fluvial da Madalena e muíño do Rañego (Vilalba).
- Zona núcleo da Reserva da Biosfera Terras do Miño (LIC Parga-Ladra-Támoga): Lagoa de Cospeito (Cospeito).

Paseo fluvial da Madalena en Vilalba

Reserva da Biosfera Terras do Miño

Lagoa de Cospeito

16.30 h | II Sesión plenaria: “Augas potables, augas residuais e augas termais no territorio lucense: a súa calidade e a súa xestión”

Presidente: Prof.ª Dra. D.ª María Julia Melgar Riol
Catedrática de Toxicoloxía da Facultade de Veterinaria da USC (Campus de Lugo). Académica correspondente da Academia de Farmacia de Galicia.

Relatores:

“A xestión do territorio en materia de augas: abastecemento, saneamento e risco de inundacións”

D. Manuel González Sarria

Enxeñeiro Agrónomo e conselleiro técnico da Confederación Hidrográfica do Miño-Sil do Ministerio de Agricultura e Pesca, Alimentación e Medio Ambiente.

“A problemática do saneamento no rural en Galicia. Experiencias desde Augas de Galicia”

D. Gonzalo Mosqueira Martínez

Xerente de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio da Xunta de Galicia.

“As entidades locais galegas cara á xestión do ciclo integral da auga”

D. Alfonso Villares Bermúdez

Vicepresidente Primeiro da FEGAMP, alcalde de Cervo e presidente da Comisión de Medio Ambiente da FEMP.

“Saneamento integral e depuración de augas residuais en Vilalba: eficiencia e mantemento da EDAR”

Dra. D.ª Priscila Artiga Acuña

Doutora en Enxeñaría Química pola USC. Técnica en Depuración de Augas Residuais de Espina & Delfín, S.L.

“Mellora da calidade do efluente e ampliación dunha EDAR da industria láctea”

D. Luis Carlos Martínez Fraile

Director técnico de AEMA – Agua, Energía y Medio Ambiente Servicios Integrales, S.L.U.

MIÉRCOLES, 22 DE MARZO

10.00 h | III Sesión plenaria: “O emprendemento verde en Galicia: contribución das entidades e empresas lucenses ao desenvolvemento sustentable da provincia de Lugo”

Presidente: D. Juan José Lirón Lago
Subdirector xeral de Emprego da Consellería de Economía, Emprego e Industria da Xunta de Galicia.

Relatores:

“Novo enfoque da xestión ambiental como xeradora de rendibilidade empresarial”

D. José Enrique Rodríguez Coello
Responsable Desarrollo de Negocio da Delegación de Aenor en Galicia.

“A Responsabilidade Social Corporativa como ferramenta de excelencia empresarial”

D.ª María Victoria Escuredo Merino
Xefa do Departamento de Medio Ambiente de Applus+ Norcontrol - Galicia.

“A certificación da produción ecolóxica na provincia de Lugo”

D. Javier García Lozano
Secretario do CRAEGA-Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia.

11.30-12.00 h | Degustación de produtos ecolóxicos galegos, coa colaboración do CRAEGA-Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia e do Parador de Vilalba.

“Contribución de Sotavento á investigación, formación e educación en materia de enerxías renovables e aforro e eficiencia enerxética”

D. Manuel Díaz Fernández
Responsable da Área Educativa-Divulgativa da Fundación Sotavento Galicia.

“Contribución da vila termal de Guitiriz ao desenvolvemento sostible da Terra Chà”

D.ª Regina Polín Rodríguez
Alcaldesa de Guitiriz. Presidenta da Sección de Vilas Termals da FEMP.

“Novos retos ambientais para Galicia”

Prof. Dr. D. Francisco José Peña Castiñeira

16.30 h | IV Sesión plenaria: **“A xestión integral dos residuos en Galicia: novos retos de futuro”**

Presidente: Prof. Dr. D. Felipe Macías Vázquez
Catedrático de Edafoloxía e Química Agrícola da Universidade de Santiago de Compostela.

Relatores:

“O compromiso ambiental como factor de desenvolvemento e equidade social”

D. Rafael Mas
Responsable de Comunicación e Proxectos de HUMANA – Fundación Pueblo para Pueblo.

“Xestión biolóxica sostible dos residuos: eficacia dunha planta técnica de vermicompostaxe”

D. Sergio Horacio Quiroga Rivero
Enxeñeiro Agrónomo pola Universidad de Morón-Argentina. Director de I + D e Producción de Ecocelta Galicia, S.L.

“Relevancia da actividade agrogandeira na provincia de Lugo: contaminación difusa e efectos sobre a calidade das augas. Boas prácticas agrarias”

Prof. Dr. D. Adolfo López Fabal
Profesor contratado doctor do Departamento de Producción Vexetal e Proxectos de Enxeñaría da Escola Politécnica Superior da USC-Campus de Lugo.

“Economía circular na Terra Chá”

D.ª Josefa de León Blanco
Directora de Competitividade Estratéxica do Grupo Agroamb.

XOVES, 23 DE MARZO

10.00-14.00 h | VISITAS PRÁCTICAS GUIADAS: EDARI de Entrepinares, S.A.U., Charca do Alligal (Codesido-Vilalba), Parque eólico experimental Sotavento (Xermade).

- EDARI de Entrepinares, S.A.U.
- Charca do Alligal (Codesido-Vilalba).
- Parque eólico experimental Sotavento (Xermade).

Parque eólico experimental Sotavento

Auditorio municipal "Carmen Estévez" de Vilalba

16.30 h | V Sesión plenaria: "Posta en valor do patrimonio natural lucense: xestión sostible dos recursos naturais como factor de desenvolvemento socioeconómico"

Presidente: Prof. Dr. D. Pablo Ramil Rego

Profesor titular de Botánica do Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural (IBADER) da USC-Campus Terra de Lugo. Membro do Comité Español do Programa Home & Biosfera da UNESCO.

Relatores:

"Urbanismo sostible e recuperación de espazos no litoral da costa lucense para uso público"

Prof. Dr. D. Francisco Javier Sanz Larruga

Experto en Dereito Ambiental. Catedrático de Dereito Administrativo e director do Observatorio do Litoral da Universidade da Coruña. Profesor visitante na University of Berkeley. Autor de numerosas publicacións científicas. Ten no seu haber premios de investigación, libros publicados e numerosas publicacións científicas.

"Terra Chá: natureza e paisaxe"

Prof. Dr. D. Roxelio Pérez Moreira

Experto naturalista. Profesor de Territorio e Paisaxe na Escola Politécnica Superior da USC-Campus Terra de Lugo.

"Multifuncionalidade do monte lucense: novos retos e oportunidades de futuro"

Prof. Dr. D. Antonio Rigueiro Rodríguez

Catedrático de Botánica Forestal do Departamento de Producción Vexetal e Proxectos de Enxeñaría da Escola Politécnica Superior da USC-Campus Terra de Lugo. Director da Estación Científica do Courel da Universidade de Santiago de Compostela. Académico numerario da Real Academia Galega de Ciencias.

"Terra Chá como destino turístico e de natureza dende a cultura chairega"

D. Alfonso Blanco Torrado

Coordinador de Xermolos. Presidente da Irmandade Manuel María.

"O turismo sostible en Galicia: posta en valor do contorno natural como medio de recreo e rendibilidade económica"

D.ª María Nava Castro Domínguez

Directora de Turismo de Galicia.

20.00 h | Acto de clausura do congreso e entrega de diplomas acreditativos, a cargo de:

- D. Agustín Baamonde Díaz, alcalde de Vilalba.
- D.ª María Nava Castro Domínguez, directora de Turismo de Galicia.
- D. Francisco Peña, director do congreso.

Información xeral

OBXECTIVOS

Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizar a súa formación e adecuar as esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellorar a xestión e as condicións de vida urbana da cidadanía.

Establecer un foro de debate e estudo da situación ambiental de Galicia, co especial referencia á provincia de Lugo e á Terra Chà, dos seus problemas e carencias que se consideran máis importantes, así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permitir a cooperación e o diálogo entre todos os axentes sociais implicados no tema.

DESTINATARIOS/AS

Técnicos/as, funcionarios/as e responsables políticos da Administración local, provincial e autonómica que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.

Profesorado da universidade, de ensino secundario e formación profesional que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado/interesado nas áreas obxecto de estudo.

Técnicos/as e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.

Profesionais libres, titulados superiores e diplomados, técnicos superiores e de grao medio que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.

Axentes da conservación da natureza e medio ambiente, dos recursos hidráulicos, da riqueza cinxética, piscícola e forestal (axentes do Seprona-Garda Civil, axentes de policía autonómica, axentes de policía local, axentes forestais, axentes de gardacostas, voluntarios de protección civil, etc.).

Representantes de asociacións ecoloxistas, asociacións de montes, asociacións de consumidores, asociacións veciñais etc.

Estudantes universitarios e dos ciclos formativos de formación profesional relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo (saúde ambiental, química ambiental, xestión e organización dos recursos naturais e paisaxísticos, traballos forestais e de conservación do medio natural, explotacións agrarias extensivas etc.).

METODOLOXÍA

Cinco sesións plenarias e visitas prácticas configuran a estrutura do congreso/curso, nas que os relatores farán unha exposición sintética de carácter técnico acompañada de casos prácticos e co apoio de medios audiovisuais (PowerPoint), cun debate ao remate de cada sesión, no que tamén intervirán activamente os participantes amosando as súas experiencias.

NÚMERO DE PRAZAS E FORMA DE INSCRIPCIÓN

Número de prazas: limitadas a 100, que se cubrirán por rigorosa orde de inscrición.

Cota de inscrición: gratuita.

Forma de inscrición: cubrir o boletín de inscrición, que deberá achegar e presentarse/enviarase por correo electrónico á Secretaría Técnica (cultura@vilalba.es / adl@vilalba.es). O prazo para formalizar a inscrición abrirase o luns día 20 de febreiro, fixándose a data límite de formalizala o venres día 17 de marzo as 14.00 horas.

DOCUMENTACIÓN

Entregarse unha carpeta e material didáctico diverso.

DIPLOMA ACREDITATIVO

O alumnado que participe con regularidade nas sesións programadas do congreso/curso, que consta de 28 horas lectivas, recibirá un diploma acreditativo de asistencia.

LUGAR DE CELEBRACIÓN, DATAS E HORARIO

Lugar de celebración: Auditorio municipal “Carmen Estévez” do Concello de Vilalba (Rúa das Pedreiras, nº 5 – 27800 Vilalba, Lugo).

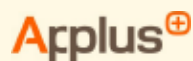
Datas: do 20-23 de marzo de 2017.

Horario: de 16.30 a 20.30 horas (luns, martes, mércores e xoves). O mércores, de 10:00 a 14:00 horas. O martes e o xoves, de 10:00 a 14:00 horas terán lugar as visitas prácticas (opcionais/limitadas a 50 prazas).

Organismos, entidades e empresas colaboradoras

AENOR

ELPROGRESO

La Voz de Galicia

SECRETARÍA TÉCNICA

Coordinador: D. Gonzalo Hermida Carreira

Secretaria: D.ª Sonia García Paredes

INFORMACIÓN E INSCRICIÓNS

Concello de Vilalba

R/ Praza da Constitución, 1 - 27800 Vilalba (Lugo)

Tel.: 982 510 305 / 982 510 761 / 982 511 763 / E-mail: cultura@vilalba.es / adl@vilalba.es

<http://www.vilalba.org> / <http://www.medioambienteysalud.com>

ENTIDADE OFICIAL XESTORA DO EVENTO

VIAJES TROTTA, S.A.

D.ª Emma González Vázquez

R/ General Pardiñas, 10-16 (Local 15) - 15701 Santiago de Compostela (A Coruña)

Tel.: 981 577 577 / E-mail: emma@viajestrotta.com

